

ØSTEUPØÆISK BØRNEHJÆLP

Skildring af besøgsrejse til Letland i perioden 7. – 13. juli 2003, hvor Jens Christensen og Lars Christensen deltog.

Webudgave uden anfrrel af personnavne i Letland.

- Dag 1 og 2: Udrejse og ankomst samt udflugter og besøg i Daugavpils.
Dag 3: Besøg hos Daugavpils Regional Committee i Ilukste samt diverse institutioner i Ilukste.
Dag 4: Besøg hos institutioner i Preili og Aglona.
Dag 5: Besøg på Livani Town Council samt diverse institutioner i Livani.
Dag 6 og 7: Riga og hjemrejse.

Mandag den 7. juli 2003

Jens Christensen og Lars Christensen flyver fra Billund klokken 06:50 og lander i Kastrup kl. 07:35. Afgang fra Kastrup kl. 08:35 med ankomst i Riga klokken 10:05 (Riga tid: 11:05). Efter pas- og toldtjek bliver vi modtaget og bliver i en ældre Mercedes transporteret mod Daugavpils. Der udveksles hilsner og præsenteres undervejs, ligesom en frokost på en hyggelig landevejskro kl. ca. 13:00 i Dzemes er indlagt i programmet. Vi kører den lange tur langs marker som ikke bliver dyrket, men blot ligger brak med græs og atter græs, dog alle med få stakke af h - slået med le, og som ligner noget der har stået i flere år. Efter frokosten endnu et lille stop på vejen til Daugavpils, hvor vi holder ved den store flod Daugava, der løber gennem hele det centrale Letland. De mange vådområder giver god mulighed for et rigt antal storke, som har rede i mange master langs landevejen. Lige før vi ankommer til selve Daugavpils, gr vi et holdt ved et over 200 år gammelt fort som bl.a. har stoppet Napoleons tropper, og har været Zarens residens. Vi ankommer til vores første logi kl. 16:30, som er et stort Ishockey Stadion i Daugavpils, hvor vi bliver indlogeret på et tilhørende nyopført hotelafsnit. Vi har nu pause i 10 minutter, og bliver afhentet og kørt på turistbesg til Den Russisk Ortodokse kirke. Herefter en let anretning på en cafe i byen, inden vi tager til den Evangelisk Lutherske Kirke i Daugavpils, hvor vi kl. 19.30 bliver modtaget af præsten og et fremtrædende medlem af menigheden. Der udveksles de fornødne hilsner fra begge parter. Vi ser at bl.a. at stole og borde, der tidligere er leveret, er taget i brug. Man mangler penge til den videre istandsættelse af kirken, som fremstår som et stort og ret s tomt rum, hvor loftadskillelse og vægge er revet ned under det tidligere styre, idet kirken da blev brugt som en boksehal. Vi bliver ført rundt i kirken, der ville blive lukket omgående, hvis det blev besøgt af dansk arbejdstilsyn. Bl.a. er der ikke nogen afskærmning fra den balkon hvorfra der bliver spillet og sunget under de kirkelige handlinger. Der er et frit fald fra balkonen på ikke under 3 meter til et stengulv, ligesom der er store faldmuligheder på de forskellige afsatser. Pastoren efterlyser bl.a. 10 m³ egetræ til et nyt alter, dbefond og prædikestol. (Pris ca. 10.000 Lats.) El og ventilation er efterhånden OK, ligesom der kan henvises til tidligere rapporter om kirken. Vi blev beværtet med kaffe og kage, og gik hjem til hotellet bl.a. forbi et af byens fængsler "Den Hvide Svane." Hjemme på hotellet kl. ca. 21:00 til et velfrt hvil.

Tirsdag den 8. juli 2003

Vi forlader hotellet klokken 08:30, og ankommer til The Oncological Hospital i Daugavpils kl. 09:00. Der er 150 sengepladser på hospitalet fordelt på 4 afdelinger, herunder en ret moderne røntgenafdeling. Dette cancer-behandlingshospital har 160 ansatte og servicerer et område med ca. 450.000 indbyggere. Der betales et lille beløb - afhængig af social status, når man skal behandles på sygehuset. Der er ingen ventelister for behandling. Vi møder direktren og lgen samt en oversygeplejerske, der udgr sygehusets administration. Vi drøfter bl.a. nogle toldproblemer samt fremtidige ønsker. Man er meget interesseret i funktionsdygtige hospitalssenge (50 stk.), rullestole (chairs on wheels) og brystproteser (stort behov) Man er også interesseret i ensartede møbler og i barnevogne. Vi fr en god rundvisning på hospitalet, hvor vi bl.a. ser et nyt kapel, som syge og pårørende kan bruge til andagter og til meditation. Man foreviser også en påbegyndt istandsættelse af hospitalet. Man er naturligt begyndt det sted hvor patienterne modtages. Man mangler også skriveborde og reoler, og skabe til remedier, desuden gangstativer, madrasser og dropstativer med hjul, service og hospitalstøj til læger og sygeplejersker. Besøget på hospitalet slutter kl. ca. 10:30, hvor vi også har fået morgenkaffe, g og brød samt frugt. Klokken 10:45 bliver vi modtaget af Headmaster på Daugavpils Special School No. 1 (school for disabled children). Der var p.t. sommerferie på skolen, som er en skole for bl.a. handicappede (også mentalt) børn og unge i alderen 7 – 25 år. Skolen har plads til 145 elever. 32

ØSTEUPÆISK BØRNEHJÆLP

lærere. Der er tale om en såkaldt dagskole. Eleverne spiser på skolen. Her mangler man møbler til klasseværelser, legetøj og papir samt skriveredskaber, ligesom man har brug for udstyr til gymnastiklokalet og træ-værktøj til sløjd. Også møbler, symaskiner og bestik er på ønskeseddelen. Skolen er under den sædvanlige sommerstandsættelse som vi ser på alle skoler og institutioner, og fremstår som meget gammel og nedslidt, til trods for at byggeriet ikke er særligt gammelt. Man er bl.a. i ét lokale i gang med at støbe nyt gulv, som vil blive belagt med linoleum, og som formentlig vil blive overmalet med den triste brune farve, som går igen på mange institutioner i Letland. Klokkeren 11:40 ankommer vi til Daugavpils Education Board technical department, hvor bl.a. nogle af vores computere midlertidigt er opmagasineret. Stort set alle harddiske og monitører er OK efter transporten. Men der er et problem: man vil helst ikke have computere som er over 5 år gamle, idet der er kommet en ny bestemmelse herom. Hvis der leveres computere, der er ældre end 5 år, vil de kun kunne bruges i børnehaver. 2 computere er allerede i brug i en børnehave. Klokkeren 12:00 ankommer vi til Daugavpils City Education Board, hvor vi bliver modtaget af skoledirektøren (Head of Education Board). Han er glad for at se os, og fortæller han har besøgt Haderslev. Der udveksles hilsener hvorefter vi får at vide at man har 25 skoler og 25 institutioner i området. For 10-12 år siden var der 2000 elever alene i første klasserne, mod nu kun ca. 900. Man må derfor lukke mange skoler. Vi fortæller om hvorledes ØB fungerer, og om hvorledes man skaffer ting. Man er interesseret i et fortsat fremtidigt samarbejde. Man er meget interesseret i møbler til skoler. Man er glad for de møbler som hidtil er modtaget, men man kan også godt bruge sportsredskaber af alle slags. Også her drøftes toldproblematikken. Man beder om at der sendes tøj, også i fremtiden. Vi fortæller derfor om de danske regler, der begrænser fremsendelse af tøj. Klokkeren 13:30 ankommer vi til Daugavpils Elementary School No. 3, der arbejder med børn fra socialt belastede familier. Vi bliver modtaget af forstanderen, og skolens pedel som er en meget flittig mand. En nyere skole (7 år gammel) bygget i røde og hvide sten, men som fremstår med en del byggesjusk p.g.a. for dårlig mørtel og fejlbehandlet træværk. Man mangler bestik, linned og håndklæder, tæpper og sengetøj, senge samt møbler med en skuffe som kan aflåses (sengeborde), nye tandbørster, strygejern, tavler, vaskemaskiner og tørretumbler, er også blandt ønsker. Efter en meget flot rundvisning og forevisning af skolen, får vi frokost fra skolens eget køkken, bestående af kold rødbedesuppe, kartofler og kylling, samt frugt, kaffe og brød. Det er meget voldsomme portioner man spiser her midt på dagen. Vi slutter på skolen klokken 15:15. Kl. 15:30 besøg på Daugavpils Secondary School No. 16, hvor skolens rektor modtager os med kaffe og kage. Takker for møbler, som de er meget glade for. Har meget brug for én-mandsborde. Skolen er 15 år gammel, men fremstår som noget der er omkring 30 år gammel, og kun sparsomt vedligeholdt, bl.a. med en gang maling til stole og borde samt gulv i sommerferien. Toiletfaciliteter er meget uhumske, og en toiletkumme med bræt sås ikke. Skolen har været oppe på at have 1700 elever på skolen fra klokken 8 – 20 (i 2 hold). På besøgstidspunktet dog kun 1020 elever (i et skift) Der er 82 lærere på skolen. Det er den første skole med kristendomsundervisning i forskellige konfessioner, (bl.a. katolsk, russisk ortodoks, Old believers m.v.) Skolen har adgang til et stort stadion og svømmehal. Man har teater og dansegrupper, og mange andre aktiviteter. Rektor fortæller stolt, at 2 tidligere elever fra skolen, i dag sidder i landets parlament. Af ønsker nævnes fodtøj (7-19 år), møbler, engelske bøger og tidsskrifter/fiktion/litteratur. Almindelige brætspil, sportsartikler - herunder bolde – springbræt, volleyballnet og tov til gymnastiksalen. Kl. 16:35 besøger vi Orphans Cort (En organisation som tager sig af børns ret, og arbejder med socialt belastede familier). Ansvarsområdet er børn under 18 år, eller personer som er umyndiggjort. Organisationen åbnede i 1937. Var herefter lukket i en årrække fra 1940, men genåbnede i 1993. Man har tilknyttet advokater, socialpædagoger, jurister og lærere. Man dækker 112.000 indbyggere, heraf 20.000 børn. Man behandler ca. 600 sager om året på det kontor vi besøger. Organisationen har lignende kontorer overalt i Letland. Man har stort behov for børnetøj. Man fortæller bl.a. om et samarbejde med Sverige, hvor man etablerer kontakt mellem familier i Sverige og i Letland - typisk en enlig mor - som har behov for hjælp, og som så modtager "pakker" fra kontaktfamilien i Sverige. Man har et aktuelt behov for at møblere en 4 værelses lejlighed, hvor man vil installere fire enlige mødre med henblik på at de skal kunne klare sig selv. Organisationen har desuden behov for barnevogne/klapvogne og tøj til børn og unge mødre. Dagens program slutter kl. 17:00. I den halve time vi nu havde "fri", besøger vi på ny den Russisk Ortodokse Kirke i Daugavpils, som vi ikke var blevet helt færdige med. En meget flot kirke. Klokkeren 18:30 er der middag på cafe "Piladzis", sammen med de mennesker vi har været sammen med i dagens løb. Under middagen fortælles om et stort ønske til Daugavpils City Education Board, nemlig ønsket om indkøb af en turistbus evt. i Danmark. Bussen skal have plads til 45 personer og skal have sovebeslag og må ikke være under 6 år gammel. Vi fortæller om den måde vores organisation arbejder

ØSTEUPÆISK BØRNEHJÆLP

med nødhjælp på, og at vi ikke umiddelbart kan tage hjem og "bestille" en bus, men at vi da gerne vil undersøge sagen så godt vi nu kan. Vi har her en meget hyggelig aften hvor allehånde emner diskuteres. Sluttelig udveksles der gaver hvorefter vi bliver kørt til vort hotel. Vi tager nu selv en lille spadseretur i området omkring vort hotel. Vi veksler bl.a. nogle penge i et supermarked, som har åbent til klokken 22:00; her køber vi også nogle småforbrugsvarer.

Onsdag den 9. juli 2003

Efter morgenmad på hotellet ved City Ice Hall, hvor vi har overnattet 2nætter, tages afsked med folkene fra Daugavpils og vi overgives til delegationen fra Ilukste. Vor guide og tolk har været fremragende at samarbejde med, hun er dygtig og ansvarsbevidst og har tillige været os en god tolk og guide under den første del af vort ophold her i Letland. Hun har formået på én gang at være den professionelle tolk som hele tiden er opmærksom og formidlende til begge parter, ligesom hun ved enhver given lejlighed under de mange transporter mellem institutioner m.v. har virket som en topprofessionel turistguide. Hun har fortalt om sig selv og sin familie, og aldrig forspildt en chance for at vise os landet. Hun har fortalt om Letlands historie på en spændende og levende facon. Man kan virkelig mærke hendes glæde og håb for fremtiden. Vi bliver hentet klokken 09:00 af en Røde Kors bil fra Ilukste og præsenteres og hilser på værterne, tolken samt chaufføren herfra. Forinden klokken 09:35 skal vi dog lige besøge Daugavpils District Municipal Council, hvor chiefexpert herfra tager imod og fortæller. Man er i gang med store sammenlægninger af regioner og kommuner. Intet er helt afklaret før 2005. Ilukste tilhører Daugavpils Distriktet. Daugavpils Distriktets Røde Kors kontor er beliggende i selve Ilukste. Der er ingen hospitaler i distriktet, men 2 børnehaver og et hjem for forældreløse børn, hvor man bl.a. mangler ting som legetøj, tæpper, køleskabe og fryser samt symaskiner. (Husk evt. at medsende instruktionsbøger). Vi bliver præsenteret for statistikker, planer og idéer, oversigter over distriktets opgaver. Afgang klokken 10:15 efter kaffe, småkager og chokolade. Klokken 10:50 besøger vi et Family Support Center med 60 børn i alderen 6 - 15 år. Vi ser møbler i spisesalen fra Danmark, men også senge og computere som vi har sendt. Computerne blev flittigt benyttet under vores besøg. I området bor der ca. 1300 familier, heraf ca. 600 med sociale problemer. Det koster 20 lats om måneden at have et barn på institutionen. Vi fik en god rundvisning og sluttede med en fin frokost fra eget køkken. Besøget slut klokken 11:50. Herefter en lang køretur ad næsten ufremkommelige veje. Det bliver ikke bedre af at det har regnet en del på det sidste, men til alt held lykkes det os at nå frem til en såkaldt farm som arbejder med turister. Det vil sige, de udlejer jagthytter/feriehytter ud til turister, jægere og fiskere. Hytterne ligger i et meget naturskønt område ned til en stor sø. Der er også indrettet store hytter med sauna, således at man efterfølgende kan springe på hovedet i søen. På den anden side af søen kan vi skimte Hviderusland. Dette har egentlig ingen relation til ØB's opgaver, men man viser os det nok for at vi kan se at der også er nogle private initiativer i landet – eller måske de regner os som fremtidige kunder. Efter dette korte besøg på farmen, kører vi til Ilukste, hvor vi spiser frokost kl.13:30. Der er ca. 3.000 indbyggere i Ilukste. Vi forsøger forgæves at besøge en fattig ung familie (bror og søster) som ikke har deres forældre længere. Vi træffer dem desværre ikke hjemme. Igen et kort besøg. Denne gang på en politistation i Ilukste. Vi bliver budt indenfor på chefens kontor. Et stort hul i gulvet, som ser ud til at have været der i mange år, men som han tilsyneladende ikke ser mere, men blot træder et ekstra langt skridt hen over, er ikke overraskende i forhold til husets øvrige standard. Meget nedslidt bygning. Han fortæller at der er 2 mand på stationen. De behandler ca. 60 sager om måneden. Af udstyr, har han en telefon og en skrivemaskine. Pas, kørekort og nummerplader kan man ikke få her, men må til de større byer som Daugavpils eller Riga. Klokken 15:15 ankommer vi til Bebrene Secondary School, som er et tidligere slot/herresæde. Lederen af skolen, har arrangeret en fin rundvisning for os. Vi ser skoletavler fra Danmark. Møblerne fra Danmark er placeret på et værksted, hvor de er ved at blive sat i stand. Vi så hvordan de havde slebet borde og stole af og givet dem lak. Der er plads til 236 børn på skolen, som har 22 lærere. Man mangler et TV, computere, og flere møbler, ligesom man har et stort behov for ca. 18 computerborde. En stor lampe i forhallen var også et af de store ønsker. Besøget slutter af med en rundvisning i en gammel kælder under slottet som er ved at blive sat i stand. Der er i forvejen tændt masser af fyrfadsllys, som står i de rå kælderlokaler, som oprindeligt har været anvendt som køkken. Der var kaffe og kage i kælderen, ligesom en lille optræden var indlagt i programmet medspøgelser og kælder "u" – hygge. Efter en lang køretur tilbage til Ilukste, besøger vi en meget fattig og socialt belastet familie i byen. Efter at Røde Kors medarbejderen havde banket på døren i meget lang tid, blev der omsider åbnet. Vi var klar over der var nogen hjemme, idet der kom meget røg op af skorstenen. Der bliver spurgt om vi må komme med ind som gæster fra

ØSTEUPÆISK BØRNEHJÆLP

Danmark. Vi får lov til en kort visit. Da vi går gennem døren i det lave hus, møder der os en varm luft i ansigtet, som viser sig at komme fra det ildsted i stuehjørnet, som også bliver brugt som kogeplads for madlavning. På de gammeldags jernringe over det lille indbyggede ildsted, står der en gryde og småkoger. Den megen varmeafgivelse fra "komfuret" gør, at manden i huset går rundt i bar overkrop. Et lidt anstrengt smil fra det skæggede ansigt, lader som om at alt er i orden. En dreng med karseklippet hoved, og ligeledes med bar overkrop, ligger på en seng i samme stue, hvor et lille TV for enden af sengen kører på et program med tegnefilm. Moderen i huset sidder i husets andet rum og nærmest trykker sig. Hun er omgivet af familiens 2 andre børn, en dreng og en pige. Et meget trist indtryk, fra en familie hvor faderen, og til dels moderen drikker pengene op, og hvor børnene må klare sig på bedste vis. Røde Kors hjælper meget, og prøver bl.a. at få den store pige til at forstå situationen. Dette skulle efter sigende ikke være noget særsyn, idet man fortæller os, at der findes mange triste familieskæbner med alkoholiserede forældre. I Danmark ville disse børn for længst være fjernet fra hjemmet. Man fortæller os, at 70 % af den voksne mandlige befolkning har et alkoholproblem – større eller mindre! Kl. 17:00 Besøg og rundvisning på Røde Kors Centret i Ilukste. Vi så lageret, hvor byens borgere kan komme efter tøj og sko, stokke m.v. I kælderens, som har været anvendt som beskyttelsesrum, har man indrettet et socialt støttecenter. Man kan vel bedst sammenligne det med det vi i Danmark kender som et fritidshjem eller skolepasningsordning. Børnene kommer efter skoletid. De lærer at lave mad, spiser maden, laver deres lektier og slapper af og leger inden de skal hjem kl. ca. 20:00. Børnene fra den fattige familie som omtalt ovenfor, kommer bl.a. også i dette center, sammen med ca. 25 andre børn dagligt. Man har ca. 75 faste børn som kommer i centret. Et stort stykke socialt arbejde, som gør at børnene er sikret en god eftermiddag og aften, inden de formentlig skal hjem til forældre som måske er faldet i søvn uden at have haft tid til at tænke på aftensmad og lektielæsning med børnene p.g.a. alkoholisme. Man mangler Tøj, fodtøj, TV, legetøj, spil, håndcreme, sportsartikler (simple ting som f.eks. fodbolde), men også brug for penge til at drive centret for, man skal holde bil, betale husleje og strøm m.v. Der er 560 medlemmer af Røde Kors i Ilukste. Man betaler i kontingent 1 lat pr. år (1 lat er ca.13 d. kr.) Vi bliver nu indlogeret i en børnehave, hvor vi skal overnatte til næste morgen. Kl. 18:00 bliver vi hentet og kørt til nærliggende skovhytte, hvor der er tændt op i kaminen. Vi skal være sammen med dem vi har mødt i dagens løb. En medbragt ghettoblaster med kassettebåndoptager bliver sat til at spille russiske/lettske folkesange. Vi bliver beværtet med kylling og fisk og brød, og der bliver serveret forskellige øl og vine. En meget hyggelig aften, hvor vi kommer ind på mange ting omkring landets historie, nuværende situation og fremtid. Man takker meget for hjælpen fra ØB, og vil meget gerne have tilsendt adressen på lokalaviser i Haderslev-området, således man ad denne vej kan indrykke et stykke, hvori man kan takke for den hjælp man modtager fra Danmark. På hjemturen gør vi holdt ved vores tolks mands arbejdsplads, nemlig en Musikskole i Ilukste. Vi bliver budt indenfor i koncertsalen, hvor vi får lov at tage plads på de gamle biografstole som fylder 1/3 del af salen. Man har simpelthen ikke råd til at få stole til resten af salen. Man kunne ønske sig ca. 40 – 60 stole til så salen kunne blive fyldt op. Tolkens mand, som er en fremragende pianist, giver en lang række numre på det store flygel, inden vi begiver os til børnehaven for natten.

Torsdag den 10. juli 2003

Vi bliver hentet kl. 09:00 i børnehaven, og kørt til et privat hjem hos Røde Kors lederens datter, som meget gæstfrit byder på fint morgenbord. Her får vi at se hvordan ganske almindelige mennesker fra middelklassen bor. Også tolken og hendes mand samt et lille barn bor i en tilsvarende lejlighed – ét sparsomt møbleret værelse/stue samt køkken og baderum – i meget nedslidt betonkaserne fra sovjettiden. Herfra går vi med vore kufferter til Musikskolen, som er aftalt med Preili District til at være afhentningsstedet. Vores nye guide samt tolk er der til tiden, og vi bliver i en ny VW - i susende fart - kørt direkte til Preili District Council, hvor vi bliver modtaget kl. 10:45 af borgmesteren. Vi bliver budt inden for på hans store kontor, hvor vi får kaffe, kage og frugt. Han beklager sig over at de unge mennesker flytter til de store byer, så det er kun de ældre der bliver tilbage. Der er træindustri i byen, men også landbrug og gartneri. Bønderne får hjælp fra fonde og fra EU. Man er ikke helt klar til at lave Kooperationer. Man er bange for det for meget kommer til at ligne det gamle USSR. Der er ikke plads til de helt store landbrug p.g.a. skovene. Byen har et stort mejeri med mælke- og ostefremstilling. Der er også produktion og salg af briketter og trækul. Man ser frem til et medlemskab af EU. Man fortæller at en ny lov siger at der skal være 1 socialarbejder for hver 1000 indbyggere. Det er en dyr foranstaltning. Man har et projekt med 26 "Blue Lakes". Man er stadig interesseret i hjælp fra Danmark, bl.a. har man brug for krykker, stole og tøj. Man fortæller at der i Letland ikke længere må bruges aluminiumsgryder

ØSTEUPÆISK BØRNEHJÆLP

m.v. Mødet slut klokken 11:40. På grund af forsinkelse i programmet mødes vi kl. 12:00 med Director of the Preili Hospital på et lokalt cafeteria, hvor vi samtidig spiser frokost. Vi får derfor ikke set hospitalet. Director fortæller at man har 115 sengepladser på hospitalet. Man har ikke behov for nye senge., men derimod stort behov for sengelinned, service, uniformer til personalet samt hospitalstøj til patienterne. Derudover kan man bruge rullestole, stokke og krykker samt evt. et brugt memografiudstyr. Maling kan også bruges, både på vand- og oliebasis. Vi fik nogle bilag udleveret, som vedrører en slags støttefond. Vi bringer papirerne med hjem. Frokost og møde slut kl. 12:55. Klokken 13:00 mødes vi med Director of Preili Social Center. De har kun været i bygningen i 3 måneder, så den er ikke færdigindrettet endnu. Centret skal huse ældre, handicappede og man vil også fra stedet udføre en slags "hjemmehjælp". Der bliver ligeledes plads til et folkekøkken for fattige. Nogle af håndværkerne i huset får pension/hjælp fra kommunen, mod at arbejde her. Man er bl.a. i gang med at indrette bibliotek og læsesal, samt et rum til handicappede, hvor vi bl.a. ser en 3-hjulet cykel fra Danmark. Toiletterne er også fra Danmark. Der vil også blive indrettet et kontor til brug for Røde Kors. Man takker for samarbejdet. Man er taknemlig for alt hvad vi kan sende. Har bl.a. brug for tapet, maling, udstyr til handicappede børn og service til folkekøkkenet. Besøget slutklokken 13:50. Efter endnu en køretur ankommer vi klokken 14:30 til Aglona Hospital, hvor vi møder hospitalets direktør. Der er en stærk lugt af urin over hele hospitalet. Man kan vel nærmest sammenligne stedet som en mellemting mellem et alderdomshjem/hospital og et såkaldt hospice, i hvert fald er det et hospital for kronisk syge med forskellige lidelser. Vi ser utrolig mange bevægelseshæmmede og mange gamle mennesker. Der er ansat 12 personer, heraf 1 læge og 4 sygeplejersker. Hospitalet som er opført i træ, er fra 1977. Man mangler madrasser, sengelinned, service (husk ikke aluminium), hospitalssenge, sengeheste, gangstativer, udstyr til fysioterapeuter, gynækologi-instrumenter og desinficeringsudstyr og endelig var der en patient som havde et stort ønske om en computer med internetadgang. Han har "boet" på hospitalet i adskillige år. Han får bl.a. tiden til at gå med at lave tegninger, som han har fået hjælp til at indramme. Et af hans andre store ønsker er at komme på en tur væk fra hjemmet. Vi spurgte hvorfor patienterne ikke kom ud i deres kørestole i det gode vejr og fik svaret, at det var der ikke personale til. Meget trist at se disse patienter ligge permanent i deres senge år efter år. Forespurgt om bad, fik vi oplyst at dette finder sted én gang om ugen. Vi fik kaffe, snitter og isdessert med frugt. Efter endnu en lang køretur ankommer vi til Alderdomshjemmet Saleniaki. Vi må vente lidt i bilen, da en stor bisværmer kredser rundt om indgangen. Vi bliver sendt bag om huset, og ind gennem bagindgangen, hvor vi møder souschefen. Der er ikke mange på hjemmet i dag, da mange er på udflugt til Riga. Hjemmet huser i alt 26 beboere. Vi får udleveret en liste over ting man har brug for. Listen er imidlertid på Russisk, hvorfor vores guide lover at oversætte den, og eftersende den pr. fax. Vi får en hurtig rundvisning på alderdomshjemmet af souschefen - iført en hvid kittel med en lille påskrift over lommen "overdyrlæge"! Da vi skal af sted har bisværmen slået sig ned i en lille busk ved hjemmet. En ældre beboer gør korsets tegn, inden han med en sæk og andet udstyr gør klar til at indfange sværmen. Vi kører bort uden at få afslutningen på denne operation. Dagens sidste besøg starter klokken 17:20, da vi ankommer til Rusona self Government. Vi får kaffe og småkager. Man fortæller at der dør flere end tilgangen af nye indbyggere. Vi bliver forevist diverse kort med jernbane og motorvejsprojekter. Man er i gang med et mobilt hjemmehjælpesystem til pensionister. Man sammenlægger skoler, og har lavet et betalingssystem/kreditgivningssystem til renovering af bygninger. Man arbejder med et socialcenter der skal dæmme op for de mange børn hvis forældre har et alkoholproblem De fleste er positive over for hjælp. Man arbejder med 30 familier med over 3 børn hver. 15 familier er negative over for hjælp. Man har plejefamilier og børnehavegrupper for at hjælpe børn med "hjemmeproblemer" Man har lavet et fodboldstadion til børn. Der er aktiviteter som dans og sang, og man deltager i stævner i Riga. Man gør meget for børnene. Bl.a. betaler man udflugter for børnene. Det er svært at på tingene til at "køre rundt". Der er aktivitetsprojekter for kvinder, bl.a. med blomsterbinding m.v. Vi besøger et nyt bibliotek med 12.000 bøger. Sluttelig et besøg på et lokalt savværk som laver frugtkasser og træflis til brændsel. Borgmesteren er meget stolt af dette savværk, og formår arbejderne til at genstarte maskinerne, således vi kan se hvorledes man forarbejder træet. Vi spiser aftensmad sammen med tolken og guiden. Chaufføren venter som altid i bilen. Gad vist hvad chauffører lever af her i Letland! Vi bliver nu kørt til vores natlogi, en jagthytte som ejes af borgmesteren. Hytten ligger ned til en stor sø. Han fortæller stolt om sit lille landbrug, og sin udlejning af ferie og jagthytter, sauna, fiskeri m.v. Han har ikke brug for nogen hjælp!

ØSTEUPÆISK BØRNEHJÆLP

Fredag den 11. juli 2003

Om morgenen kommer borgmesteren med morgenmad til os i hytten. Æggekage, ost og pålæg samt kaffe og kage. Han fortæller stolt, at alt er fra egen produktion. Herefter kører han os til en skole, som er under opførelse. Vi får en kort rundvisning inden vi hentes af ny chauffør og køres til Town Coouncil i Livani, hvor vi kl. 10:15 mødes med 2. viceborgmester samt socialmedarbejder og tolk. Der er en dynamisk situation i byen. Man bevæger sig langsomt frem, skridt for skridt. Vi ser at byen har mange arbejder i gang, bl.a. vejarbejder, telefonarbejder og arbejde med fjernvarme. Man har påbegyndt et byggeri af en sportshal. Socialstandarden er endnu ikke så man kan hjælpe alle. Der er flest ældre i distriktet. Der er 18 % arbejdsløse. Der er en positiv tendens til at folk vil lære noget, og dette ikke kun unge mennesker. Det største problem er druk og stoffer, som igen skader børnene i den sidste ende. Man mangler et sted man kan anbringe børn som skal tvangsfjernes. Kl. 11:10 ankommer vi til Livani Hospital. Man vil gerne have at sygehussenge sendes incl. madrasser om muligt. Vi skal ikke sende medicin. Vi kan evt. sende via Røde Kors i byen. Man mangler gammeldags krykker. Vi bliver vist rundt på sygehuset, hvor man bl.a. er i gang med at indrette en afdeling til 40 kræftpatienter. Herefter går turen til Kindergarten "Rükisī" hvor vi får en kop kaffe og en Riga Balsam. Vi ser deres internetforbindelse, og hjemmeside. Børnehaven er i god stand, og personalet ser ud til at have godt styr på tingene. Herefter en tur til et børne- og ungdomscenter som er tilknyttet børnehaven. Her laver man mange ting med børnene efter skoletid, bl.a. meget hobby - og håndarbejde. Det kan bedst sammenlignes med det vi kalder fritidshjem i Danmark. Det er et meget populært sted for områdets børn. Ungdomscentret ligger på en 1. sal, hvortil der er adgang via en stejl udvendigtrappe. Vi slutter af med at besøge et "Free Soup Kitchen", et slags folkekøkken, hvor gadens børn og ældre kan komme at få et måltid mad. Der er et stort behov for et sådant center. Vi slutter af men en middag i byen på en pænere restaurant, og herefter er det afsked og afgang til Riga.

Lørdag den 12. juli 2003

Almindelig turistbesøg i Riga. Søndag den 13. juli 2003: Hjemrejse.

Generelt

Hvordan er situationen så i Letland i dag. Der er i hvert fald stor forskel på Riga-området og på den østlige del af Letland, hvor vi kommer. Men også i den østlige deler der store forskelle. Måske særlig iøjnefaldende mellem land og by. Vi har som ovenfor nævnt set noget der kunne ligne privat initiativ. Så må man bare håbe at profitten kommer alle til gode og ikke kun de "smarte". En anden ting er kvinderne. Som vor formand altid har sagt og som han har ret i, ja så er det altså kvinderne der har det sociale ansvar og bærer dette ansvar på deres skuldre med stor værdighed. Og der er virkelig en byrde at bære og løse. Vi hører f.eks. at op til 70 procent af den voksne mandlige befolkning har et alkoholproblem – større eller mindre. Vi har også hørt og set følgerne af arbejdsløsheden og fattigdommen. Vi hører igen og igen disse ord: "we need money"! Og der er nok også rigtigt. De – der har lidt overskud – ser frem til indlemmelse i EU. Men de skal altså også være klar til at omstille sig. Vi så ofte at ægtefæller og familie til værter og tolke og hvem vi ellers mødte, var beskæftiget i den offentlige sektor. Man var stolt af at være ved politi eller militær eller man var måske underviser et sted. Og det er jo alt sammen meget godt, men man kan jo ikke leve af at "klippe hinanden". Der er altså ingen tvivl om at der fortsat er stort behov for hjælp på mange områder.

Lars Christensen - Jens Christensen
Juli 2003